

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۴/۰۴/۲۹

ع: رشید

دهند د پنجاب پتیالی پوهنتون

لومړی برخه

چې ۷۰ افغاني ځوان (PhD) ډاکتران په کې پر علمي زده کړو اوڅیرونو بوخت دي

ع: رشید

په دې وروستیو ورځو کې (د ۲۰۲۴ کال د اپریل له ۱۵ تر ۲۰ نېټې پورې) مې د هندوستان د پنجاب پتیالی پوهنتون ته یو اکاډمیک سفردرلود، اصلي موخه مې دا څو کاله په زړه کې داوه چې دهغه پوهنتون په کتابتون کې د هند د نامتو تاریخ لیکونکي ډاکتر گنډاسینګ کتابي آثار، خطي یادښتونه اونورې لیکنې وگورم. گنډاسینګ د هرلوستي افغان له پاره د خپل نامتو تحقیق (دراني احمدشاه) له امله هم آشنا او هم د درناوي ورلیکوال اومورخ دی. ده دخپل عمر په اوږدو کې ډیر آثار په فارسي، اردو او پنجابي ژبو کې راټول کړي دي چې یو زیات شمیر یې په قلمي بڼه اوس هم د پتیالی پوهنتون د کتابخاني په هغه برخه کې چې د ډاکتر گنډاسینګ په نامه نومول شوې ده خوندي دي، په دغو آثارو کې د شپینو او اویاوو په شمیر فارسي قلمي نسخې هم شته چې زیات شمیر یې د هند په تیره بیا د پنجاب پر سیمه ییزو مسایلو او واکمنیو برسیره د هند، پښتونخوا او انگریزانو پر دوره پورې هم اړوندې دي، شپړجلده هغه قلمي یادښتونه اولیکونه دي چې په انگریزي ژبه لیکل شوي چې څلور ټوکه یې د نولسمې پیړۍ په وروستی نیمایي اوشلمې پیړۍ پورې اړه لري اوداسې ښکاري چې د دغولیکونو یادښتونو اصلي ژبه فارسي او یا نورې ژبې وې خومحتوا اوموضوع یې تاریخ دی او ټول په افغاني تاریخ په تیره بیا په دراني دوره پورې اړه لري، دغه یادښتونه ټول ډاکتر گنډاسینګ په خپله په انگریزي را ژباړلي او په خپل لیک یې لیکلي قلمي بڼه په دغه کتابتون کې دخپل ویاړلي میراث په توگه پرېښي دي. په لاندې انځور کې د دغویادښتونو د بیلگې چې د پاني پت د گدون کونکو مشرانو یادونه په کې شوې لوستلای شو، دادهغوشپړو ټوکویوه بیلگه ده لکه چې مایې یادونه وکړه چې کیدای شي پر موضوعاتو یې په تفصیل سره بل وخت خبرې ولرو.

لکه چې یادونه وشوه د دغو آثارو زیاته برخه په فارسي او اردو ژبو کې ده چې د دراني دورې په اړه ډیر څه په جزیاتوسره سری په کې لیدای اولوستلای شي. دا چې ما زیات وخت اوارینه شونتیا نه درلوده ومې نه شواي کولای چې ډیر څه ترې کاپی کړم، یوه رساله چې په دغو قلمي آثارو کې ډیره جالبه اونادره راته معلومه شوه هغه د ډیره اسماعیل خان د دراني مشرانو (شیرمحمدخان، دین محمدخان ولد آزادخان انساب روسای ډیره اسماعیل خان) په اړه وه چې ومې کولای شول کاپی یې کړم، چې لومړی پاڼه په لاندې انځور کې گران لوستونکي هم لیدای اولوستای شي. پردغې رسالې باندې به هم په راتلونکي کې په جزیاتوسره د ډیره اسماعیل خان د دغې کورنۍ دنسب او ژوند په اړه دمینه والوتنده ماته شي.

د پاڼو شمیره: له 1 تر 5

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکني د لیکنيزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په خیر و لولی

د اتساب روسای دیره اسمعیل خان لومری مخ (په فارسي ژبه)

د پتیالی پوهنتون :

دپتیالی پنجابي پوهنتون دپنجاب په کچه دهندوستان له لویو پوهنتونوڅخه شمیرل کیږي، چې دپتیالی په تاریخي ښارکي دنگ ولاردی، په زرگونو هندی او پنجابي زده کونکي په زده کړو په کي بوخت دي، دلته پر هندي زده کونکو برسیره د باندنیو هیوادونو په تیره بیا افغانستان، ایران او افریقایي هیوادونو زده کونکي هم درس وایي، ما ددغه پوهنتون له رییس پروفیسور داکتر ارویند (Dr. Arvind) سره چې یو عالم او پړپړه مین استاد دی او په خپله هم د استادۍ علمي تجربې لري داپریل په ۱۶ نیټه دده په دفترکي وکتل، ځکه چې ده زما غوښتنې ته په ورین تندي ځواب راکړی وځکه مې غوښتل

منه ترې وکړم، له ده سره مې اوږدې خبرې درلودې، دخپل پوهنتون د بریاوو په اړه یې مفصل معلومات راسره شریک کړل، ما ددغه پوهنتون په ۲۰۰۰ میلادي کال کي هم لیدلی و، خواوس چې کوم پرمختگونه په کي لیدل کیدل، هغوپه رښتیا هم دیوې اوږدې ودې او پرمختگ کیسه له خان سره درلوده.

زموږ دبحث په موضوعاتوکي یوه هم د پنجابي نامتولیکوال اومورخ داکتر گندا سینگ په اړه اوزما دخانگړي لیوالتیا یادونه وه، په دغه اړه ما دارواښاد گندا سینگ دعلمي کارونواوپه تیره بیا دده دنامتواثرپه اړه چې دلوی احمدشاه بابا په باب یې لیکلی دی، یادونه وکړه اوددغه اثرپه ځانگړي اهمیت مې دافغاني لیدلوري له څنډې رڼا واچوله چې دده له پاره په رښتیا هم جالبه وه، داکتر ارویند وویل چې مورهرکال د گندا سینگ په نامه یولکچرنیسو، خوما ورته دیوه وړاندیزپه توگه وویل چې دغه لوی لیکوال دخپل علمي اوتاریخي رسالت اوصلاحیت له مخي هرکال دیوه لوی نړیوال سمینار لایق دی، دده په اړه باید یونړیوال سمینار جوړکړی، رییس زما وړاندیزپه دقت سره واورید او په ورین تندي سره ومانه، دتاریخ څانگي له مشري یې هیله وکړه چې په راتلونکي ژمي کي باید دغه سمینار د پوهنتون دتاریخ څانگي له خوا جوړکړل شي.

د پاڼو شمېره: له 2 تر 5

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلیکني دلیکنيزې بڼې پاڼوالي د لیکوال په غاړه ده، هيله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکي په څیر و لولئ

د پښتالي پوهنتون مشر او ع. رشيد د پوهنتون د رياست په دفتر کې

په تاريخ څانگه کې ليکچر:

د ليکوال اوتاريخ ليکونکي ډاکټر گنډا سينگ انځور

د اپريل په ۱۷ نيټه د سهار په لسو بجو د تاريخ څانگې د مشرې پروفيسورې سنډيپ کور، د تاريخ څانگې داستادانو پروفيسور اديس صاحب اونورو په گډون د څانگې يوه تالارته چې هلته د تاريخ څانگې د بيلابيلو برخو ليسانس، ماسټري او پي اچ ډي تر سلوزيات زده کونکي راټول شوي ول لارښونه شوم، د څانگې مشرې يوه ورځ مخکې راته ويلي وو چې دهند او افغانستان په تاريخي اړيکو او هم د ډاکټر گنډا سينگ د کتاب احمد شاه دراني اونورو په اړه خبرې وکړم، زده کونکو په ډيره ليوالتيا سره زما خبرې دهند او افغانستان د تاريخي اړيکو او همداسې د گنډا سينگ د اثر او دهغه د تاريخ ليکنې په اړه واورېدې، سوالونه هم وشول، استادانو هم خپل نظرونه وويل، له دوو ساعتو وروسته زموږ غونډه پای ته ورسېده، د زده کونکو له ليوالتيا څخه داسې ښکارېده چې دوی دهند او په تيره بيا د پنجاب د تجزيې سره هيڅ ډول مينه نه درلوده او پردې باور وو چې هند او افغانستان بايد بيرته په خپلو تاريخي سرحدونو باندې سره ودرېږي او هغه تش په نامه هيواد چې انگرېزانو دخپلو غرضو په خاطر د يوې ناروا او غير انساني تجزيې پر لامل جوړ کړی او زموږ طبيعي جغرافيايي سره گډه وده کړې بايد د گډې او پرله پسې مبارزې په زور له منځه يووړل شي، د پنجاب دغه ځوان نسل داسې فکر کوي چې لوی پنجاب بايد خپله لويي بيرته ترلاسه کړي او همداسې پښتانه اوبلوڅ بايد خپلو خپلواکو برخليکونو ته ورسېږي. د تاريخ څانگې دغه نږدې دوو سوو گډون والو ته دا هم په زړه پورې وه چې د دوی د تاريخ پوه نوميالي شخصيت ډاکټر گنډا سينگ تحقيق د افغاني پوهانو په وړاندې د څانگې تاريخي اهميت لرونکی اثر دی. د غونډې په پای کې د تاريخ څانگې مشرې او يوه استاد پروفيسور اديس صاحب هم دهند او افغانستان په اړه خپلې خبرې او پوښتنې له ما سره شريکې کړې.

د پښتالي پوهنتون د خارجي محصلينو له مشرې ډاکټرې رنجيت کور سره کتنه

د پاڼو شمېره: له 3 تر 5

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de يادونه: د ليکنيزې بڼې پاڼوالي د ليکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليکنه له راليږلو مخکې په ځير و لولئ

ډاکټره رنجیت کورد بهرنیو زده کونکوډ خانګی مشره

د پټیالی پوهنتون له رییس سره مې په خبروګی د افغان محصلینو او د هغوی د علمي کارونو په اړه وپوښتل، هغه په دغه اړه راته وویل چې: مور ته د افغانستان اوسني حالت ډیر ښه معلوم دی، ستاسې د ځوانانو پر ستونزو په تیره بیا هغوی چې دلته په هندوستان اوزمور په پوهنتون کې زده کړې کوي، پوهیږو، څرګنده ده چې له هغوی سره دخپلې راتلونکې په اړه اندیښنې شته دي، د هغوی په وړاندې له خپلو کورنیو څخه لرې والی په تیره بیا چې د هندوستان د حکومت له خوا دویزې ستونزه رامنځ ته شوې ده په خپله یوه ستونزه ده چې دوی یې زغمي. خوله دې ټولوسره سره مور بیا هم هڅه کړې اولایې کوو چې ددوی له پاره په خپل پوهنتون کې علمي اسانتیاو برابرې کړو، باوري یم چې دوی به په ډاډه زړه خپل علمي کارونه او څیړنې په ښه توګه ترسره او پای ته ورسوي ... د پوهنتون مشر دخارجی محصلینو د څانګې مشره اود انجنیري پوهنځي استاده پروفیسوره رنجیت کور راوغوښته او ویی ویل چې زیات معلومات به دادرکړي، اودا به له افغان محصلینو سره ستاد لیدني له پاره هم هڅه هم وکړي. استادې رنجیت کور دخپلو خبرو په پیل کې زما هرکلی وکړ او څوینې یې څرګنده کړه چې زه دلته راغلی یم اوبیا دخپلو محصلینو د ژوند او علمي بوختیاو په اړه خبرې ور سره کوم، نوموړې وویل، افغان محصلین په خورا ښه روحیه دلته په خپلو زده کړو بوخت دي، سره له دې چې ستونزې لري خومور هڅه کړې او کوو چې د دوی دستونزو په حل کې له دوی سره له بیلابیلو خواوو مرستې وکړو، له مور سره ښایسته شمیر افغان زده کونکي دلته په لوړو زده کړو بوخت دي، کوم افغان زده کونکي چې دلته لوړې زده کړې کوي د هغوی اکثریت برخه په خپلو دکتوري څیړنو بوخت دي، په هر برخه کې یې د لارښود او استادانو او څانګرو څانګوله خوالا رښونه کيږي، زه ددغې برخې د مسوولي په توګه هڅه کوم چې تل د دوی له ستونزو څخه ځان خبر کړم، زه په ټوله کې د افغان محصلینو له علمي هڅو، د پوهنتوني دسپلین

د پټیالی پوهنتون انجنیري پوهنځی

په نظر کې نیولوله چلند څخه ډاډمنه اوراضي یم په تیره بیا د دوی له نجونو څخه چې دخپل هیواد په دغو سختو شرایطو کې بیا هم دخپل هیواد ارزښتونو او راتلونکې ته په جدي توګه کار کوي، څیړنې کوي او په یوه ژوندی روحیه مور ته د افغانستان د راتلونکې ښیرازه ټولني پیغام را رسوي. ټول افغان محصلین چې زمور په پوهنتون کې درس وایي دوی ټول د هند د حکومت سکالرشپي امتیاز لري. ددغې استادې غوښتنه وه چې زه باید له افغان محصلینو سره د دوی په یوه تالار کې غونډه ولرم، له دوی سره باید په خپله مخامخ خبرې وکړم او د دوی له اندیښنو، بریاوو به خپله د دوی له لورې خبر شم . په ماښام کې یې یو خبرلیک محصلنو ته له ماسره د لیدو په خاطر هغوی ته استولی و چې په لاندې انځور کې یې وینو.

د پاڼو شمېره: له 4 تر 5

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته را بولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de یادونه: دلیکني د لیکنيزې بڼې پاڼوالی د لیکوال په غاړه ده، هيله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په څیر و لولئ

پاتي له محصلينوسره كتنه په بله برخه كې

د پاڼو شمېره: له 5 تر 5

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همكاري ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينگه كړئ maqalat@afghan-german.de يادونه: دليكنيزې بڼې پازوالي د ليكوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله ليكنه له راليرلو مخكې په ځير و لولئ